

konsenzu a zkouška se stala předmětem politického boje mezi některými skupinami. Pro tuto konkrétní reformu je tedy charakteristický výrazný stupeň nejistoty, fragmentace jednotlivých úprav a převaha politiky nad pedagogickými aspekty.

Další výrazná obava se týká zavedení národního standardizovaného testování. V současné době je to politická priorita a vláda ustavila pracovní skupiny k přípravě standardů, které by měly sloužit jako reference pro testy. Nicméně, jak je vysvětleno v kapitole 3, pracovní skupiny jsou pod výrazným tlakem, aby standardy zpracovaly rychle. Skupiny byly ustaveny v listopadu 2010 a předložily návrh standardů k veřejné diskusi v lednu 2011. To je velmi krátká doba na vývoj standardů a hodnotící tým vnímá riziko urychleného zavedení standardizovaných testů, zvláště vzhledem k limitované kapacitě v České republice. Vláda zamýšlí ověřit testování v pilotních fázích v letech 2011 až 2012 a plošně je použít v roce 2013.

Vývoj národních testů a zavedení společné části maturitní zkoušky mají jedno společné, a to nedostatečně jasnou definici cílů těchto iniciativ. V souvislosti s národním testováním bylo oznámeno množství cílů (národní monitorování, vyhodnocení vzdělávacích potřeb žáka, srovnávání škol, podklad pro vstup do vyšší úrovně vzdělání), ale je stále nejasné, jak zmíněné testy dosáhnou všech těchto cílů a jak bude s každým takovým cílem naloženo. To by mohlo zvýraznit obecný problém neschopnosti jasně komunikovat cíle politických iniciativ a následně vést k vzájemnému nepochopení.

Lze také říci, že v porovnání s jinými zeměmi jsou konzultační mechanismy při přípravě a realizaci koncepčních záměrů v počátečních stadiích vývoje. Realizace iniciativ obvykle nezahrnuje stadium, kdy jsou vedeny konzultace a relevantní aktéři zapojeni do přípravy implementačních strategií. Příprava národních standardizovaných testů poskytuje příležitost pro veřejné konzultace a pro zapojení výzkumných pracovníků a praktiků v oblasti vzdělávání.

Celkově lze říci, že v průběhu návštěvy hodnotícího týmu bylo zřejmé, že „celkový obraz“ nebyl obecně pochopen, stejně jako nebyl doceněn potenciál hodnocení vzdělávacího procesu jako prostředek zlepšování kvality. To je také důsledkem absence dlouhodobé vize vzdělávací politiky a role hodnocení – ve skutečnosti, jak bylo konstatováno dříve, čtyřleté dlouhodobé záměry rozvoje se zdají být tzv. krátkozraké a založené jen na několika klíčových politických iniciativách.

Doporučení pro tvorbu politiky

Lepší formulace cílů vzdělávání

Stanovit jasné cíle pro vzdělávání a zdůraznit rovnost a inkluzi

Pokud má být hodnocení efektivní v oblasti zlepšování kvality celého vzdělávacího systému, je nutné, aby všichni aktéři vzdělávání jasně chápali národní cíle vzdělávání. To vyžaduje stanovení takových záměrů, včetně zásady posílení rovnosti a kvality, které budou napojeny na širší sociální a ekonomické cíle a umožní sdílení základních cílů vzdělávání s občany. Cíle vzdělávacího systému v České republice by tak mohly být stanoveny konkrétněji. Například dlouhodobé záměry rozvoje by mohly obsahovat úkoly pro zlepšení vzdělávacích výstupů včetně dosahovaných výsledků a rovnosti. Také by mohly být stanoveny krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle, které by mohly být více založeny na výsledcích vzdělávacího systému než na politických iniciativách, jak se děje v současnosti.